

Bilag 1.

JUSTITSMINISTERIET

København, den 13. januar 1976

I skrivelse af 27. november 1975 (B.XII – bil. 2) har folketingets udvalg for forretningsordenen i anledning af et af medlemmer af fremskridtspartiet fremsat forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af en kommission i henhold til grundlovens § 51 (indkomstbeskatning) udbedt sig justitsministerens besvarelse af følgende spørgsmål:

»Udvalget udbeder sig en udtalelse fra justitsministeriets lovafdeling om fordele og ulemper ved at lade et spørgsmål undersøge i en parlamentarisk kommission fremfor ved et sædvanligt kommissions- eller udvalgsarbejde, jfr. vedlagte forslag til folketingsbeslutning nr. XII.«

I den anledning skal justitsministeriet udtale:

1. En *parlamentarisk kommission* nedsættes af folketinget i henhold til grundlovens § 51, der har følgende ordlyd:

»§ 51. Folketinget kan nedsætte kommissioner af sine medlemmer til at undersøge almen vigtige sager. Kommissionerne er berettigede til at fordre skriftlige eller mundtlige oplysninger såvel af private borgere som af offentlige myndigheder.«

Medlemstallet fastsættes i hvert enkelt tilfælde af folketinget. Det fremgår af grundlovsbestemmelsen, at kun medlemmer af folketinget kan indtræde som medlemmer af en parlamentarisk kommission. Kommissionens sammensætning afgøres ved valg, der efter grundlovens § 52 sker efter forholdstal. En parlamentarisk kommission bortfalder ved nyvalg til folketinget, jfr. *Poul Andersen: Dansk Statsforfatningsret* (1954) side 510 og *Alf Ross: Dansk statsforfatningsret I* (2. udg. 1966) side 259, men kan fortsætte igennem flere folketingsår.

Efter § 7, stk. 5, i folketingets forretningsorden kan folketinget tillige nedsætte særlige

udvalg til behandling af enkelte sager. Sådanne *folketingsudvalg* består af 17 medlemmer, hvis ikke andet bestemmes. Kun medlemmer af folketinget kan indvælges i et folketingsudvalg, og valget sker efter forholdstal, jfr. grundlovens § 52 og forretningsordenens § 36. Et folketingsudvalg bortfalder ved nyvalg til folketinget samt ved udgangen af et folketingsår.

Regeringen eller vedkommende minister kan uden særlig hjemmel nedsætte udvalg eller kommissioner (disse to betegnelser synes nu at blive anvendt i flæng) til at forberede lovgivning eller til i øvrigt at udrede en nærmere angiven problemstilling. Beslutning om sammensætningen, herunder om medlemstallet, for sådanne *ministerielle udvalg* træffes af den myndighed, der har truffet beslutning om udvalgets nedsættelse. Der er intet til hinder for, at folketinget eller politiske partier opfordres til at lade sig repræsentere i ministerielle udvalg, jfr. herved *Juridisk Grundbog* (3. udg. 1975) side 76 f; i sådanne tilfælde foregår udvælgelsen af den politiske repræsentation som oftest ved, at alle eller nogle politiske partier opfordres til at udpege et medlem, frem for ved forholdstalsvalg efter grundlovens § 52, se nærmere *Niels Chr. Bitsch: Udvalgsteknik og Mødeledelse* (1975) side 23 f og *Alf Ross, a.st.* side 272. Et ministerielt udvalg bortfalder først, når kommissoriet er udtømt.

2. I den statsretlige litteratur fremhæves det, at den parlamentariske kommissions særkende, sammenlignet med folketingsudvalgene, er den særlige oplysningsadgang, der ved grundlovens § 51 er tillagt en parlamentarisk kommission. Således udtales det hos *Alf Ross, a.st.* side 257:

»Naturligvis kan folketinget også uden grundlovshjemmel nedsætte et udvalg til undersøgelse af et vist spørgsmål. Grundlovshjemmelens betydning ligger derfor i den ret til